

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo.okm@gov.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 12.12.2025, VN/20544/2025

Lupa- ja valvontaviraston lausunto luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Lupa- ja valvontaviraston varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta lausunnon antamiselle asetetun määräajan jälkeen.

Lupa- ja valvontavirasto pitää erittäin hyvänä, että oppilaan arviointia ja opinnoissa etenemistä koskeva sääntely esitetään tuotavaksi lain tasolle. Pykäläkohtaisina huomioina Lupa- ja valvontavirasto nostaa kuitenkin esille seuraavaa:

Esityksen 22 a §

Voimassa olevan perusopetusasetuksen 11 §:n 2 momentin mukaan oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hän ei ole opintojen aikana eikä erillisessä kokeessa suorittanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvien eri aineiden opintoja hyväksytysti. Ehdotetun 22 a §:n mukaan oppilas sitä vastoin jää automaattisesti vuosiluokalle, jos hän ei ole perusopetuslain 4 a luvun mukaisista tukitoimista huolimatta saavuttanut vuosiluokkansa oppimäärään sisältyvän yhden tai useamman oppiaineen tavoitteita ja hänen suorituksensa on hylätty. Lisäksi oppilas voidaan edelleen jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole yhtään hylättyä suoritusta, jos se on oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi tarkoituksenmukaista.

Ehdotuksen mukaan oppilaan huoltajalle ja yli 15-vuotiaalle oppilaalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ainoastaan viimeksi mainitussa tilanteessa. Lupa- ja valvontavirasto näkee kuitenkin tärkeäksi, että **kuulemisvelvollisuus ulottuisi myös tilanteeseen, jossa oppilas on jäämässä vuosiluokalle hylätyn suorituksen vuoksi**. Vaikka sinänsä oppilaan jääminen vuosiluokalle ehdotetaan tapahtuvaksi automaattisesti, kysymys on kuitenkin päätöksestä, joka vaikuttaa yksittäisen oppilaan etuun, oikeuteen tai velvollisuuteen. Lisäksi ehdotettu automaattinen vuosiluokalle jääminen on kytketty siihen, että oppilas *ei ole perusopetuslain 4 a luvun mukaisista tukitoimista huolimatta* saavuttanut vuosiluokkansa oppimäärään sisältyvän yhden tai useamman oppiaineen tavoitteita ja hänen suorituksensa on hylätty. Oppilaalle annettujen tukitoimien riittävydestä voi olla toisistaan poikkeavia näkemyksiä, mikä osaltaan puoltaa sitä, että huoltajalle ja oppilaalle tulisi varata tilaisuus tulla kuulluksi myös näissä tilanteissa.

Lupa- ja valvontavirasto nostaa myös esille, että ehdotuksen perusteella jää epäselväksi, **mitä tukitoimia voidaan edellä mainitussa tilanteessa edellyttää toteutetuksi** – onko oppilaan tullut saada oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan opetusta

erityisluokassa, vai onko riittävää, että oppilas on ylipäänsä saanut ryhmä- tai oppilaskohtaisia tukitoimia.

Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto nostaa esille, että edelleen on jossain määrin epäselvää, mitä tarkoitetaan opinnoissa etenemisestä päättämisellä (22 a §:n 6 momentti, 42 c §). Voimassa olevan perusopetusasetuksen 11 §:n perusteella on ymmärrettävissä, että opinnoissa etenemisellä tarkoitetaan tavoitekokonaisuuksittain etenemistä, ja tästä on ilmeisesti tarkoitus säätää jatkossakin asetuksella. Lupa- ja valvontavirasto näkisi hyväksi, että sääntelystä ilmenisi selkeästi, miten opinnoista etenemisestä päättäminen eroaa tilanteesta, jossa oppilas jätetään vuosiluokalle.

Muut huomiot

Lupa- ja valvontavirasto nostaa tässä yhteydessä esille, että perusopetuslain 4 a luvussa ei ole säännöstä, josta ilmenisi nimenomaisesti oppilaan oikeus saada riittävästi oppilaskohtaisia tukitoimia (vrt. aikaisempi perusopetuslain 30 §:n 1 momentti). Jos lainsäätäjän tarkoituksena ei ole ollut tuen sääntelyn uudistamisen yhteydessä vähentää oppilaan oikeutta tarpeidensa mukaiseen tukeen, kyse olisi lähinnä 20 a §:n 4 momentin teknisestä korjauksesta seuraavasti:

Oppilaalla, jonka opinnot eivät ryhmäkohtaisista tukimuodoista huolimatta etene, tai jolla on ryhmäkohtaisista tukimuodoista huolimatta vaikeuksia osallistua opetukseen, on oikeus *riittäviin* oppilaskohtaisiin tukitoimiin.

Yksikön päällikkö

Kaisa Post